

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 27. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Den 2. maj 2014

Tidspunkt: Kl. 9.45

Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov (S), Ida Auken (RV),
Holger K. Nielsen (SF), Christian Juhl (EL), Finn Sørensen (EL),
Jakob Ellemann-Jensen (V) og Mette Bock (LA).

Desuden deltog: Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestager og handels- og
udviklingsminister Mogens Jensen.

Morten Bødskov fungerede som formand under punkt 1. Derefter overtog Eva Kjer Han-
sen formandsstolen.

L Punkt 1. Planlægning af Europaudvalgets arbejde

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3310 (økonomi og finans) den 6. maj 2014

Formanden orienterede om, at der ingen forhandlingsmandater var, men at der ikke desto mindre var tale om vigtige punkter på dagsordenen under økonomi og finans.

Økonomi- og indenrigsministeren delte formandens opfattelse.

1. Moder-datter-selskabsdirektivet

– *Politisk enighed*

KOM (2013) 0814

Rådsmøde 3310 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Økonomi- og indenrigsministeren: Kommissionen fremsatte den 25. november sidste år et forslag til ændring af det eksisterende moder-datter-selskabsdirektiv. Det nuværende direktiv skal forhindre økonomisk dobbeltbeskatning, når et datterselskab i et EU-land udbetaler udbytte til et moderselskab i et andet EU-land. Det er jo fornuftigt nok.

Ændringsforslaget skal modvirke tilfælde af dobbelt ikkebeskatning. Det er også en god ting. Der kan f.eks. opstå dobbelt ikkebeskatning i forbindelse med hybride finansielle instrumenter - altså låneinstrumenter, der både har karakter af gæld og af egenkapital. Det er tilfældet, hvis instrumentet i datterselskabslandet behandles som et fradragsberettiget gældsinstrument, mens instrumentet i moderselskabslandet behandles som en skattefri udbetaling af udbytte. Så er der tale om dobbelt ikkebeskatning. Kommissionen foreslår derfor, at moderselskabets land skal beskatte moderselskabets modtagne udbytter, når udbyttebetalingen er fradragsberettiget for datterselskabet. Der ventes enighed om den del af direktivforslaget på det førstkommende Økofin-møde.

Derudover foreslår Kommissionen, at det i direktivet skal gøres obligatorisk for EU-landene at vedtage en værnsregel til at bekæmpe misbrug af direktivet. En værnsregel skal sikre, at direktivets fordele i form af skattefritagelse – som skal forhindre dobbeltbeskatning – ikke bliver brugt til at lave kunstige arrangementer, f.eks. selskabskonstruktioner, som er designet til at undgå beskatning. Den del af direktivet er ikke forhandlet færdig endnu, og der er brug for yderligere drøftelser. Begge elementer af direktivet vil betyde, at der er behov for mindre tilpasninger i den danske selskabsskattelovgivning.

Jakob Ellemann-Jensen havde ingen kommentarer til forslaget, som han fandt udmærket.

Finn Sørensen tolkede det som en positiv ændring, at man kan hindre tilfælde af dobbelt ikkebeskatning. Han havde ikke sat sig yderligere ind i direktivforslaget, men ville gerne vide, om der var planlagt skridt i retning af en normalisering af skatter for virksomheder. Det var et vigtigt emne for Enhedslisten.

Økonomi- og indenrigsministeren svarede, at forslaget ikke indebar en yderligere harmonisering – det kræver også enstemmighed at lave ændringer. Direktivet kræver blot nogle små ændringer i dansk selskabsskattelovgivning. Hun havde svært ved at se, hvordan man kunne være imod at hindre dobbelt ikkebeskatning.

2. Forstærket samarbejde om afgift på finansielle transaktioner (FTT)

– *Status*

KOM (2013) 0071

Rådsmøde 3310 – bilag 1 (samlenotat side 7)

KOM (2013) 0071 – svar på spørgsmål 1

EU-note (11) – E 33 (notat af 18/5-12 om skat på finansielle transaktioner, nye beregninger fra Kommissionen)

EU-note (12) – E 19 (Note af 19/2-13 om forstærket samarbejde vedrørende beskatning af finansielle transaktioner (FTT))

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (12) – bilag 195 (side 647, senest behandlet i EEU 22/1-13)

Økonomi- og indenrigsministeren: Situationen er fortsat, at en kreds af EU-lande ønsker at indføre en skat på finansielle transaktioner (FTT) inden for rammerne af et forstærket samarbejde. Økofin skal have en statusdrøftelse af sagen i lyset af det igangværende tekniske arbejde. I Økofin har vi ikke tidligere haft en egentlig politisk drøftelse af Kommissionens forslag til forstærket samarbejde. Kommissionens forslag bygger på et etableringsprincip og et udstedelsesprincip. Begge principper kan have betydning for de lande, der måtte få transaktionsskat, og for lande, der ikke måtte have transaktionsskat, herunder Danmark.

Udstedelsesprincippet betyder, at finansielle aktiver, der er udstedt i et FTT-land, som udgangspunkt er omfattet af beskatning. Etableringsprincippet betyder f.eks., at finansielle institutioner uden for FTT-lande ifølge forslaget vil blive anset som etableret i et FTT-land, hvis de handler med finansielle institutioner i et FTT-land. Derfor skal de betale afgift til dette FTT-land, når der handles.

Rådets Juridiske Tjeneste vurderede i september sidste år netop dette element af forslaget. Vurderingen er, at den form for etableringsprincip ikke er i overensstemmelse med gældende international ret og med EU-retten. Kommissionen er – nok ikke overraskende – uenig i den vurdering.

Storbritannien, som ikke deltager i det forstærkede samarbejde, anlagde i april sidste år sag ved EU-Domstolen med påstand om, at Domstolen skal annullere Rådets bemyndigelse af det forstærkede samarbejde. Storbritannien anser bemyndigelsen for at have muliggjort en transaktionsskat, som har virkninger på og omkostninger for ikkedeltagende lande i et omfang, som briterne mener er i strid med EU-retten og international ret.

Den 30. april kom der en procesafgørelse fra Domstolen, hvor man afviser Storbritanniens sagsanlæg. Det er sket med den begrundelse, at Rådets bemyndigelse alene indebærer en bemyndigelse til forstærket samarbejde. De britiske argumenter vedrører ifølge EU-Domstolen imidlertid indholdet og gennemførelsen af en transaktionsskat, hvilket ikke fremgår af bemyndigelsen.

En mulighed er, at Storbritannien anlægger sag, når de lande, der deltager i det forstærkede samarbejde, er blevet enige om en konkret model for en transaktionsskat, hvis man på det tidspunkt finder, at modellen er i strid med EU-retten. Det vil sige, at der er kommet en procesafgørelse, men ikke en substantiel afgørelse, der handler om forslaget til transaktionsskat.

Der er p.t. ikke enighed mellem de 11 lande om det konkrete indhold af forslaget. Der er bl.a. ikke enighed om afgiftens beskatningsprincipper og dens anvendelsesområde. En mulighed er en trinvis indførelse af afgiften i de deltagende lande. Det kan f.eks. betyde, at afgiften indføres for aktier og eventuelt for derivater i første trin, og at afgiften i et eller flere følgende trin udvides til andre finansielle instrumenter, herunder obligationer. Men det er altså gætværk fra vores side, for det står ikke klart, hvad der kan opnås enighed om i kredsen af de 11 lande.

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at det vel ikke var i dansk interesse, at en gruppe lande indgår et forstærket samarbejde, der pålægger andre lande nogle omkostninger? Det koster, at man skal grave oplysninger og dokumentation frem. Ville man fra dansk side gøre indsigelse imod forslaget? Og hvad ville en sådan aftale koste Danmark? Den kunne komme til at påvirke det statsfinansielle område og den danske realkredit som nævnt i samlenotatet.

Derudover spurgte han, om det kan komme på tale, at Danmark skal deltage i en aftale om transaktionsskatter. I henhold til samlenotat var det ikke aktuelt, men hvilke kriterier skulle være opfyldt, for at det kunne gå hen og blive det? Tidligere lød svaret fra regeringen, at aftalen skulle være global, men mente man stadig det? Og havde man ringet til Caymanøerne for at spørge, om de ville deltage?

Finn Sørensen var nysgerrig efter at høre ministerens svar på Jakob Ellemann-Jensens spørgsmål. Han havde forstået det sådan, at regeringen kun vil deltage i en aftale om en FTT, hvis den omhandler en global skat, men var det rigtigt opfattet, at hvis man retter nogle uhensigtsmæssigheder i forhandlingerne, vil regeringen gerne deltage? Hvordan hænger det sammen med regeringens principielle holdning? Var der ikke et sammenstød der? Hvis de 11 lande laver en aftale, som alligevel ville have omkostninger for Danmark, hvorfor gik Danmark så ikke med i den? Og mente ministeren ikke, at det ville være usolidarisk at holde sig udenfor, idet selskaber, der ikke bryder sig om at blive pålagt skatten, kan udflygte til et land, hvor de ikke vil blive pålagt den skat, f.eks. Danmark? Hvis regeringen er imod skat på EU-plan – og ikke på globalt plan – bør man vel ikke sige ja til, at 11 lande gennemfører en aftale. Det var muligvis Finn Sørensen selv, der var fuld af fordomme, men ministeren kunne sikkert hjælpe ham til en forståelse.

Økonomi- og indenrigsministeren informerede om, at Danmark havde været med til at lave en erklæring, i forbindelse med at der blev åbnet for forstærket samarbejde. Erklæringen havde til hensigt at sikre, at forstærkede samarbejder kan finde sted på den betingelse, at de ikke påvirker de andre lande eller det indre markedes integritet. Hvis der kommer et resultat ud af de aktuelle forhandlinger, må det ikke kompromittere hele samarbejdet ved at påtvinge andre lande udgifter, de ikke selv har været med til at vedtage.

Rådet havde sagt, at Kommissionens forslag ikke var i overensstemmelse med international og EU-baseret ret. Det gjorde landenes forhandlinger svære, at de måtte afvente Domstolens vurdering af, om de juridiske aspekter i en aftale er overholdt. Det var på nuværende tidspunkt ikke sikkert, at aftalen ville falde på plads, når man så på den vurdering, der var lavet af Rådets Juridiske Tjeneste, og den vurdering, der var lagt til grund for samspillet mellem udstedelsesprincip og etableringsprincip.

Det var svært at sige, hvad forslaget ville komme til at koste, for det kom an på indretningen af en eventuel aftale. Der var stor forskel på at lave en simpel stempelafgift - som kendt fra Storbritannien og Frankrig - og så transaktionsskat som den, der var optegnet i Kommissionens forslag. Ministeren mente, at pensionselskaberne måtte have gjort sig forskellige vurderinger, idet de handler med en stor del af de omfattede papirer, som bl.a. tyske statsobligationer.

Der var ikke noget nyt om dansk deltagelse, og der var ikke ændret i de danske politiske signaler. Regeringen har været optaget af at få den finansielle sektor til at yde bidrag og af at sikre, at den er bedre reguleret end op til finanskrisen. Regeringen har bl.a. forhøjet lønsumsafgiften for at få et højere provenu. Den type skat fandt ministeren mindre forvridende end en transaktionsskat. Hun tilføjede, at hvis skatten er global, er den mindre forvridende, end hvis det kun gælder for et givent geografisk område eller for en given mængde af papirer. Forvridningsspørgsmålet fandt ministeren meget interessant. Man skulle altid forholde sig til, om måden at opkræve skat er fornuftig, og ikke kun, om provenuet blev brugt til noget fornuftigt.

Finn Sørensen spurgte, hvilken mulighed ikkedeltagende lande havde for at blokere for aftalen mellem de 11 lande, hvis den ikke lever op til kriterierne i erklæringen. Var der en nødbremse ud over at indbringe sagen for Domstolen? Og skulle de 11 lande forelægge resultatet af deres aftale for de andre lande, der så skulle tage stilling til, om de 11 lande kan få lov til at lege på den bane, de er blevet enige om. Han efterlyste svar på spørgsmålet om regeringens holdning. Var regeringen imod en ikkeglobal aftale om transaktionsskat, eller forholdt det sig således, at hvis man fik rettet nogle af de mulige negative konsekvenser af aftalen mellem de 11 lande, ville Danmark kunne tilslutte sig den? Og hvis man alligevel blev pålagt nogle omkostninger, kunne Danmark så ikke ligeså godt deltage – også set i lyset af den ofte fremførte argumentation fra regeringen om, at det er vigtigt at sidde med ved bordet? Og ville det ikke være undergravende og dermed usolidarisk for en aftale mellem de 11 lande, hvis den medfører, at virksomheder kan udflage til Danmark, hvis de vil undgå transaktionsskatten?

Jakob Ellemann-Jensen var som Finn Sørensen lidt forvirret over de direkte påvirkninger af et forstærket samarbejde mellem en gruppe lande. Hvis kriterierne for at indgå forstærket samarbejde var, at man ikke må pålægge andre lande udgifter, hvordan skulle man så indhente oplysninger? Det koster vel. Han var indforstået med, at det var vanskeligt at opgøre de økonomiske konsekvenser, men var det muligt at få et kvalificeret slag på tasken over, hvad aftalen potentielt kan komme til at koste? Han var tilfreds med ministerens udtalelse om, at regeringen ikke havde ændret holdning vedrørende dansk delta-

gelse. Men ministeren sagde vel også, at hvis der kunne findes robuste løsninger, kunne man genoverveje sin position. Hvilke robuste løsninger kunne det være?

Økonomi- og indenrigsministeren svarede Finn Sørensen, at når først der er givet mulighed for et forstærket samarbejde, kan Kommissionen fremlægge forslag til forhandling. Alle 28 lande kan deltage i forhandlingerne, men det er kun de lande, der er med i det forstærkede samarbejde, der kan stemme om det. Der er ikke et veto, så hvis de 11 lande insisterer på noget, som de resterende 17 er massivt imod, må man indbringe uoverensstemmelsen for EU-Domstolen. Ministeren mente, det var en mærkelig overvejelse at gøre sig, at hvis det forstærkede samarbejde kommer til at have stor indvirkning på Danmark, kan Danmark lige så godt deltage. Det forstærkede samarbejde forudsætter jo netop, at det ikke er tilfældet.

Ministeren ville ikke acceptere præmissen om, at hvis hun ikke sagde Finn Sørensen imod, så var hans udtalelser rigtige. Det kunne ikke lade sig gøre at dementere alle Finn Sørensens konklusioner om, hvad regeringen måtte mene om dette og hint. Det eneste spørgsmål, ministeren ikke havde besvaret i første runde, måtte være, om det ville være usolidarisk ikke at deltage. Skat er i vid udstrækning en national kompetence, og hvis man bor i Danmark, betaler man dansk skat. Det var ikke blevet tilstrækkeligt fremhævet i diskussionen, at beskatningen i den finansielle sektor er blevet øget, fordi regeringen finder det mere hensigtsmæssigt end at lave en transaktionsskat. Regeringens holdning var uændret, hvilket man også kunne læse i samlenotat efter samlenotat.

Til Jakob Ellemann-Jensen sagde ministeren, at det var svært at give et slag på tasken over, hvad forslaget vil koste. Forslaget er stadig til debat, og der hersker stor usikkerhed om, hvorvidt det bliver til virkelighed. Man kunne forsøge at spørge nogle spillere på markedet, der har foretaget nogle mere konkrete vurderinger. Det var et forsøg værd, men man måtte være forberedt på, at resultatet kunne falde sølle ud. Fra regeringens side var det svært at se, at der kunne findes robuste løsninger – det var dog ikke ensbetydende med, at de ikke fandtes. Den ydmyghed mente ministeren man måtte have, for det kan være, at der bliver fundet en ny og brilliant vej frem. Hun understregede, at direktivforslaget er baseret på, at EU-landene er forpligtet til at hjælpe hinanden og yde administrativ assistance i forhold til bl.a. skatteopkrævning.

Finn Sørensen sagde, at der ikke var grund til at være forsinket morgensur: Han havde ikke konkluderet noget om, hvad ministeren og regeringen mente om den finansielle transaktionsskat. Han havde blot spurgt om, hvorvidt han havde forstået regeringens linje korrekt. Når spørgsmålet var blevet diskuteret tidligere, og Enhedslisten havde opfordret til et positivt syn på, at en række europæiske lande ville diskutere muligheden for en transaktionsskat, havde regeringens respons været, at det skulle være en global skat. Det var vel en klar principiel tilkendegivelse om, at regeringen ikke ville deltage i en EU-løsning? Nu sagde ministeren så, at hvis man kunne finde nogle robuste løsninger, ville regeringen overveje at deltage i en FTT-skat på EU-plan. Finn Sørensen havde opfattet det som et sammenstød eller en holdningsændring. Var det tilfældet? Og kunne ministe-

ren komme det nærmere, hvilke robuste løsninger der kræves, hvis Danmark skal tilslutte sig transaktionsskatten.

Jakob Ellemann-Jensen havde forståelse for, at det kunne være vanskeligt at lave et notat med beregninger, men det vigtigste var, at hvis den udgift, man pålægger den danske stat, er større end nul, så ville man fra dansk side anfægte aftalen.

Morten Bødskov gjorde opmærksom på, at det var en god idé at ulejlige sig med at læse samlenotatet, hvori der står: "Hvis der kan findes robuste løsninger på de væsentlige udfordringer, der er forbundet med at indføre en finansiel transaktionsskat, er regeringen åben for at overveje sin position på ny". Endvidere var det beskrevet på hvilke præmisser. Han mente, at udvalget var blevet præsenteret for regeringens holdning adskillige gange, og at der ikke var grund til at skabe forvirring.

Morten Bødskov mente, der skulle rettes op på billedet af, at regeringen forholdt sig passiv. Skatteaftalen fra 2012 betød, som ministeren havde nævnt, en øget lønsumsafgift for den finansielle sektor. Efter beregning af skattereformen i 2013 havde den sikret indtægter på lidt over 650 mio. kr. fra den finansielle sektor.

Formanden opfordrede til, at udvalget ikke bevægede sig ud i en længere diskussion om samlenotaternes indhold. Sekretariatet ville sørge for et overblik over formuleringerne i sagen i samlenotaterne over tid. Hun tilføjede, at Finn Sørensen ikke havde henvendt sig til ministeren for at få en henvisning til samlenotaterne, men for at høre om hendes holdning.

Økonomi- og indenrigsministeren sagde, at hendes kommunikative evner åbenbart ikke slog til. Hun sagde for tredje gang, at regeringens holdning var uændret. Det kunne ikke spinnes rundt til, at regeringen havde ændret holdning. Regeringen følger den nuværende proces og finder den af væsentlig interesse for, hvordan et forstærket samarbejde kan fungere. Hvis aftalen bliver virkeliggjort på bekostning af andre lande, risikerer man, at der ikke kan laves forstærkede samarbejder igen. Det ville være ærgerligt. Der var altså både en principiel interesse og en substantiel interesse for sagen. Personligt var ministeren glad for, at Danmark ikke var gået ind i det forstærkede samarbejde, men havde fastholdt det øgede bidrag fra den finansielle sektor. Regeringen ønskede generelt en øget regulering af den finansielle sektor, der måske bliver mere kedelig, men mere åben og solid.

Finn Sørensen turde næsten ikke stille flere spørgsmål, af frygt for at ministeren ville opfatte det som antydninger og indirekte beskyldninger. Hans klare spørgsmål havde gået på, om han havde opfattet regeringens holdning – som også fremgik af regeringsgrundlaget – korrekt: først en principiel afvisning af ikkeglobal skat, så en åbning for deltagelse, hvis der findes robuste løsninger. Han havde endt med at få at vide, at regeringens holdning var uændret. Finn Sørensen kvitterede for formandens tilsagn om, at spørgsmålet blev opklaret på anden vis.

Økonomi- og indenrigsministeren fremhævede, at regeringsgrundlagets formulering er, at det vil være hensigtsmæssigt med en global skat på finansielle transaktioner, men at der ikke er mange andre af samme holdning. I de fora, hvor spørgsmålet har været rejst, har der ikke været interesse. Derfor befinder man sig der i dag med en potentiel aftale om forstærket samarbejde og med risikoen for, at kommissionsforslaget kommer til at påvirke ikkedeltagende lande. Regeringen ville forsøge at spørge de implicerede parter om betydningen af et forstærket samarbejde, og så kunne diskussionen tages derefter.

3. Europæisk semester: Proceduren for makroøkonomiske ubalancer, dybdegående analyser 2014

– Rådskonklusioner

KOM (2014) 0150

Rådsmøde 3310 – bilag 1 (sammenotat side 16)

EU-note (13) – E 6 (note af 3/12-13 fra den økonomiske konsulent om Kommissionens vækstundersøgelse)

EU-note (13) – E 21 (Intern) (oplæg til samråd 10/4-14)

EU-note (13) – E 15 (note af 12/3-14 om Kommissionens vurdering af de makroøkonomiske ubalancer i EU)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (13) – bilag 421 (fortroligt) (side 822, samråd med økonomi- og indenrigsministeren vedr. samrådsspørgsmål F) (dfto.ft.dk)

EUU alm. del (13) – bilag 302 (side 604, senest behandlet i EEU 7/2-14)

EUU alm. del (13) – bilag 198 (fortroligt) (referat af samråd 5/12-13 vedr. samrådsspørgsmål B om Kommissionens vækstanalyse for 2014) (dfto.ft.dk)

Økonomi- og indenrigsministeren: Vi skal i Rådet vedtage og konkludere om Kommissionens dybdegående analyser fra marts som led i proceduren for makroøkonomiske ubalancer. Kommissionen har lavet den analyse for 17 lande, heriblandt Danmark.

I sin analyse af Danmark konkluderer Kommissionen, at Danmarks økonomiske udfordringer ikke længere er økonomiske ubalancer i denne procedures forstand. Kommissionen vurderer, at risici ved tilpasningen på boligmarkedet i Danmark og påvirkningen fra den høje private bruttogæld på dansk økonomi og på stabiliteten i den finansielle sektor er begrænsede. Det er sådan set gode nyheder i forhold til arbejdet med at sikre en stabil udvikling og en stabil dansk økonomi. Kommissionen mener, at der fortsat vil være behov for at overvåge udviklingen sideløbende med udviklingen i dansk økonomis konkurrenceevne.

Forventningen er, at vi i Rådet vil tilslutte os Kommissionens vurdering af ubalancer i de analyserede lande. Rådet ventes at tilslutte sig, at Kroatien, Italien og Slovenien er påvirket af alvorlige økonomiske ubalancer. Rådet ventes også at tilslutte sig, at Danmark, Luxembourg og Malta ikke længere er påvirket af disse ubalancer. Vi vil vende tilbage til sagen på et senere møde og tage stilling til eventuelle videre skridt for lande med ubalancer.

Regeringen regner med at støtte de ventede konklusioner. Regeringen er selvfølgelig glad for, at Kommissionen vurderer, at Danmark ikke længere er påvirket af økonomiske ubalancer i makroubalanceprocedurens forstand. Det er et positivt signal om, at regeringens løbende arbejde med reformer er betryggende i forhold til en styrkelse af dansk økonomi. Vurderingen ændrer ikke på, at regeringen fortsat har fokus på, hvordan vi styrker konkurrenceevne og produktivitet.

Finn Sørensen mente ikke, at EU skal blande sig i landenes finanspolitik. Han henviste til Kommissionens anbefaling til Danmark om at se på ejendomsværdiskatten og grundskylden. Regeringen havde givet udtryk for, at den er enig i anbefalingerne, men hvordan rimer det med regeringens afvisning af at kigge på boligbeskatning? Dernæst efterspurgte han en kortlægning af konsekvenserne for den brede europæiske befolkning af den nedskæringspolitik, som Kommissionen står for. Har den nedbragt arbejdsløsheden og ført til mindre fattigdom og ulighed, eller er det gået i den modsatte retning? Kunne ministeren give et samlet skriftligt overblik?

Økonomi- og indenrigsministeren undrede sig over Finn Sørensens indirekte beskyldninger mod regeringen. Regeringen giver udtryk for samme holdning til anbefalingerne hjemme som over for Kommissionen. Den er optaget af, at Danmark kan skabe arbejdspladser og produktivitet og kan konkurrere på de globale markeder. Regeringens holdning til forslaget om at øge boligskatten var en anden diskussion. Der var lavet en skatte-reform i 2012, som håndterer det spørgsmål lang tid frem.

På spørgsmålet om en samlet vurdering af effekten af lovgivning såsom vækst- og stabilitetspagten, sixpack, twopack og finanspagten ud fra noget kriterier, Enhedslisten definerede, svarede ministeren, at den ville blive vanskelig at lave. Landene har et stort nationalt ansvar for den måde, de gennemfører de konkrete reformer på, og det ville være underligt at vurdere alle landes politik ud fra danske målsætninger. Ministeren mente også, at man skulle have det med, at selv under den brølende højkonjunktur havde en række lande af strukturelle grunde en markant højere arbejdsløshed end Danmark. En af grundene til, at Danmark var kommet bedre igennem krisen end mange andre lande, var, at regering efter regering havde sørget for, at Danmark har en nogenlunde robust økonomi og arbejdsmarkedsstruktur.

Finn Sørensen ville gerne have opklaret, hvad regeringens holdning var til Kommissionens anbefaling om dansk ejendomsbeskatning. Havde regeringen ladet Kommissionen vide, at den skulle pille den anbefaling ud?

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at statsministeren havde kaldt det en milepæl, at Danmark er kommet ned under de 3 pct. af BNP i underskud på de offentlige finanser og dermed fritages fra henstillingen fra Kommissionen. Betød det en ændring i regeringens økonomiske politik? Slækker man nu tøjlerne, eller er et underskud på 2,9 pct. stadig for meget?

Økonomi- og indenrigsministeren svarede, at Kommissionens forårsprognose ville være udslagsgivende for den endelige afgørelse om Danmarks henstilling. Hun var enig med statsministeren i, at det ville være en milepæl at blive fritaget for henstillingsproceduren. Det betød dog ikke, at regeringens arbejde med at skabe ro og retlinethed i den økonomiske politik ville ændre sig.

I tiden med meget svære økonomiske vilkår og negativ vækst havde det været vigtigt at holde hånden under økonomien, så færrest mulige skulle bære byrden igennem arbejdsløshed. Regeringen havde fundet det forsvarligt at have et underskud omkring grænseværdien, under den forudsætning at man samtidig kunne leve op til de kriterier, der gjorde, at henstillingen kunne ophæves. Ministeren fremhævede, at det strukturelle underskud ser ud til at blive bedre frem mod 2020, og det skulle meget gerne føre til en bedring i det faktiske underskud også. Det var ikke et succeskriterium at have et løbende underskud og dermed daglig gældsættelse, og det var betryggende for dansk økonomi, at henstillingen stod til at blive ophævet.

Finn Sørensen gentog sit spørgsmål om, hvorvidt man havde sagt til Kommissionen, at den kunne glemme alt om, at regeringen kigger på boligbeskatningen, fordi det ikke var i tråd med regeringens holdning.

Finn Sørensen fandt det nærliggende med en beskrivelse af konsekvenserne af den europæiske økonomiske politik. Det var navnlig relevant, fordi regeringen gang på gang har udtrykt støtte til EU's økonomiske politik, med henvisning til at den er god for Danmark og for Europa. Det kunne ikke være rigtigt, at hvis Enhedslisten bad om at få regeringens vurdering af, hvad konsekvenserne har været for den europæiske befolkning af nedskæringspolitikken, fik de at vide, at den ville regeringen ikke give, fordi det måtte være op til de europæiske lande selv at se på det.

Jakob Ellemann-Jensen konkluderede, at regeringen fortsat vil arbejde for at nedbringe det offentlige underskud og dermed ikke umiddelbart vil ændre sin økonomiske politik.

Morten Bødskov mente, at den egentlige nyhed i forhold til rammerne for den økonomiske politik i EU var, at EU-henstillingen blev ophævet. Hvad betød det for tilliden til dansk økonomi, at man har været igennem henstillingsprocessen, og det, at man nu er ude af den?

Økonomi- og indenrigsministeren brød sig ikke om, at Finn Sørensen indikerede, at regeringen taler med to tunger. Det var ikke tilfældet. Regeringen står på mål for, at danske virksomheder kan øge deres produktivitet og dermed skabe arbejdspladser og konkurrere globalt. Men de konkrete anbefalinger fra Kommissionen er ikke nødvendigvis spot on. Regeringen havde lavet en dansk skatteaftale, der også omhandler boligskat, og fra dansk side går man andre veje, når det handler om at højne produktionen og konkurrenceevnen.

Henstillingen var som sagt ikke hævet endnu, men også i henhold til danske tal var man på rette spor. Det betød ikke, at regeringen ville ændre politik eller læne sig tilbage, for det faktiske og strukturelle underskud er der stadig. Men, fremhævede ministeren, det havde en betydning at få hævet henstillingen, idet det signalerede et land, der har det fulde ansvar for egen økonomi. Det øger tilliden til dansk økonomi.

Ministeren fandt Finn Sørensen's vinkel på en afdækning af, hvordan europæisk lovgivning påvirker fordelingen og beskæftigelsen i samtlige EU-lande interessant, men betænkelig. Han kunne stille et § 20-spørgsmål, som regeringen ville svare på efter bedste evne. Det var afgørende med en balance mellem det, landene gør, for de har forpligtet sig over for hinanden, og det, de selv har ansvar for. Ministeren syntes ikke, man skulle have en føderation, hvor der bliver udstukket en finanspolitisk ramme, og så skal landene rette sig efter den nationalt og inden for meget snævre forhold. Der skal være plads til, at vælgerne kan vælge forskellige regeringer, der vægter beskæftigelse, vækst etc. forskelligt. En ensartet målestok til at bedømme landenes succesrate stemte ikke overens med det, hun ellers forstod som Enhedslistens syn på det europæiske samarbejde.

Finn Sørensen sagde, at ministeren måtte have misforstået hans spørgsmål om Kommissionens anbefaling. Han ønskede blot at få et svar på, om regeringen havde reageret over for Kommissionen – ikke at antyde, at regeringen siger ét hjemme og noget andet i Bruxelles.

Finn Sørensen mente ikke at have bedt ministeren om at gøre sig til dommer over politikken i andre EU-lande. Han ønskede en faktisk redegørelse, for det kunne vel måles og vejes, om der var kommet flere eller færre arbejdsløse og fattige.

Formanden konkluderede, at der var blevet bebudet skriftlige spørgsmål og bad om at få diskussionen afrundet med en sidste kommentar fra ministeren.

Økonomi- og indenrigsministeren svarede Finn Sørensen, at han kunne bede eget sekretariat eller EU-Oplysningen om at finde statistik fra Eurostat frem – eller han kunne stille et § 20-spørgsmål. Det ville kræve en mere dybdegående analyse af det enkelte lands konkrete politik, hvis man skulle vurdere, hvilken effekt den politik har haft. Det gav stof til eftertanke, at Finn Sørensen følte sig misforstået, men ministeren mente, at han godt kendte svaret på spørgsmålet: En anbefaling er en anbefaling; ikke noget man skal gøre eller meddele Kommissionen, at man ikke vil efterleve. Ministeren kunne foranlediges til at tro, at Finn Sørensen's gentagelser var et retorisk forsøg på at markere, at regeringen bør have en anden holdning, end den, han ved, den har.

4. Opfølgning på IMF- og G20-møder i Washington den 10.-12. april 2014

– *Orientering fra formandskabet og Kommissionen*

Rådsmøde 3310 – bilag 1 (sammenotat side 22)

Økonomi- og indenrigsministeren: Vi forventer at få en afrapportering. Både økonomi- og finansministre samt centralbankchefer var i Washington den 10.-12. april. Det centrale tema var sådan set det samme, som det plejer at være, nemlig den økonomiske og finansielle udvikling. Det, der har ændret sig, er tonen i diskussionen. Der er ikke den samme fornemmelse af, at vi står med en akut risiko for ustabilitet. Der er en mere langsigtet diskussion om, hvor vi er på vej hen, og hvad balancen er mellem de nye og de gamle økonomier. Der har især været en diskussion om risikoen for vedvarende lav inflation i euroområdet og om de aktuelle geopolitiske spændinger. Sidstnævnte sætter selvfølgelig sit præg på alle internationale fora i øjeblikket. Derudover diskuteres det, hvilken påvirkning pengepolitikens normalisering vil have på nye vækstmarkeder. Det er en velkendt diskussion i denne kreds.

Generelt er der enighed om, at der fortsat er et stort behov for ambitiøse, strukturelle reformer for at sikre holdbar og balanceret vækst og til håndtering af den høje arbejdsløshed i en række lande. Der er også mange lande, der fortsat mangler at indføre eller virkeliggøre mellemfristede finanspolitiske planer.

Der var desuden enighed om behovet for yderligere fremskridt med den finansielle regulerings- og tilsynsdagsorden. Det gælder særlig de styrkede fælles rammer til håndtering af eventuelle problemer med banker, som vurderes systemisk vigtige globalt.

Endelig var der på et mere internt niveau meget stor skuffelse i IMF og G-20 over, at IMF-reformerne er så forsinkede. De blev vedtaget i 2010, og de skulle især sikre, at vækstmarkeder fik en stærkere repræsentation, så IMF blev mere balanceret, og man hele tiden kan styrke IMF's legitimitet. USA blev derfor opfordret til hurtigst muligt at ratificere de aftalte reformer. Det er nemlig en forudsætning for, at de kan bringes i spil, fordi kravet til, hvor mange der skal ratificere, betyder, at USA skal ratificere. Sådan er det aftalt i reformen. Hvis ikke der sker fremskridt inden årsskiftet, vil man bede IMF om at finde andre veje til at sikre reformernes formål, nemlig en anden afbalancering, så lande, der får stadig stigende styrke i den globale økonomi, også kan se den styrke afspejlet i den måde, IMF fungerer på. Ud fra vores synspunkt gælder det også vores valgkreds – altså nordisk-baltisk valgkreds. Det er et rimeligt synspunkt, og det er også baggrunden for, at nordisk-baltisk valgkreds har afgivet plads, så vi kommer til at fylde lidt mindre og andre kan fylde lidt mere. Det er, som I ved, også en tilbagevendende diskussion i Økofin at sørge for, at EU også kan levere på den del af aftalen. Lige nu er presset altså på USA for at få ratificeret reformen, så man kan tage de næste skridt.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3311 (udenrigsanliggender – handel) den 8. maj 2014

Formanden bød ministeren velkommen til hans første møde i Europaudvalget, som så frem til samarbejdet.

Handels- og udviklingsministeren takkede for velkomsten og så også frem til samarbejdet. Han fremlagde de følgende punkter til orientering.

1. EU-Canada-frihandelsforhandlinger

– *Politisk drøftelse/ Status*

Rådsmøde 3311 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (12) – bilag 472 (side 1395, senest behandlet i EEU 7/6-13)

Handels- og udviklingsministeren: Kommissionen og Canada nåede i oktober sidste år til enighed om hovedelementerne i en frihandelsaftale. Siden da har Kommissionen og den canadiske regering arbejdet på at fylde de sidste huller ud i det, der vil være et endeligt udkast til en frihandelsaftale. Jeg forventer, at handelskommissæren på rådsmødet vil give os en status for det arbejde og for forventet fremlæggelse af det endelige udkast til en frihandelsaftale med henblik på vedtagelse i Rådet og godkendelse i Europa-Parlamentet. Der er lagt op til en ganske ambitiøs frihandelsaftale med en vigtig handelspartner. Den politiske enighed indebærer en afvikling af hen ved 99 pct. af alle toldlinjer i handelen mellem EU og Canada. Dertil kommer vigtige markedsåbninger for tjenesteydelser og offentlige indkøb.

Fra dansk side har vi især været fokuseret på en aftales konsekvenser for vores lægemiddelindustri og landbrugs- og fødevarerhvervet. På lægemiddelområdet er der opnået enighed om bestemmelser, som bl.a. sikrer europæiske lægemiddelproducenter en bedre patentbeskyttelse på det canadiske marked. På landbrugs- og fødevarerområdet sikres bl.a. en øget markedsadgang for europæiske mejeriprodukter på det canadiske marked, samtidig med at den øgede markedsadgang for canadisk okse- og svinekød i EU blev mindre end frygtet af erhvervet. Foruden den fortsatte tekniske afklaring af visse aspekter af en frihandelsaftale forhandles der stadig om investeringsdelen. Men også her gøres der gode fremskridt.

Fra dansk side kan vi være særdeles godt tilfredse med indholdet af den aftale, der er opnået enighed om. Vi vil derfor også fra dansk side fortsat støtte Kommissionens bestræbelser på at få lukket en endelig aftale med Canada snarest muligt.

Jakob Ellemann-Jensen undrede sig over, at kravene om at overholde menneskerettighederne og om ikke at sprede masseødelæggelsesvåben tilsyneladende havde været en knast i forhandlingerne. Han bemærkede, at det ikke havde været nogen problemer med Canada, hvad det angik.

Handels- og udviklingsministeren svarede, at den slags kan virke ligegyldigt i forhandlinger med nogle lande, men at det er svært at kræve politiske elementer i aftaler med andre lande, hvor det kan være mere relevant, hvis ikke man kræver dem af alle. Og når man er enige om de politiske elementer, er det jo ikke et problem at gentage dem i en handelsaftale.

2. EU-Japan-frihandelsforhandlinger

– *Politisk drøftelse/ Status*

KOM (2012) 0390

Rådsmøde 3311 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Udvalgsmødereferater:

EUU alm. del (12) – bilag 129 (side 359 FO, forhandlingsoplæg forelagt EEU 23/11-12)

Handels- og udviklingsministeren: Frihandelsforhandlingerne mellem EU og Japan er en særlig dansk prioritet. Vi gjorde en stor indsats for at få igangsat forhandlingerne under det danske EU-formandskab i 2012. Forhandlingerne startede i marts sidste år, og der er siden blevet afviklet fem forhandlingsrunder. Forhandlingerne nærmer sig nu den aftalte 1-årsevaluering. Evalueringen blev tilføjet Kommissionens forhandlingsdirektiver på foranledning af en række skeptiske EU-lande, som stillede spørgsmål ved Japans reelle vilje til at afvikle ikke mindst en lang række tekniske handelshindringer som del af forhandlingerne med EU. Det er min forventning, at handelskommissæren på rådsmødet vil give Kommissionens foreløbige vurdering af de fremskridt, som man fra japansk side har leveret i forhandlingerne.

Fra dansk side er det vurderingen, at man fra japansk side er tilstrækkeligt forpligtet på forhandlingerne med EU, noget, jeg i øvrigt synes jeg lige har fået bekræftet af et møde med Japans udenrigsminister tidligere i dag. Japan har bl.a. taget vigtige skridt til afviklingen af tekniske handelshindringer på dele af fødevarerområdet, som vi anerkender fra dansk side. Fra dansk side vil vi derfor også opfordre Kommissionen til at fortsætte frihandelsforhandlingerne med Japan som en absolut topprioritet på EU's handelsdagsorden. Min forventning er, at en frihandelsaftale med Japan potentielt vil kunne give betydelige økonomiske gevinster for Danmark.

3. EU-USA-frihandelsforhandlinger

– *Politisk drøftelse/ Status*

KOM (2013) 0136

Rådsmøde 3311 – bilag 1 (sammenfatning side 7)

KOM (2013) 0136 – bilag 2 (henvendelse af 4/9-13 fra Forbrugerrådet)

EUU alm. del (13) – bilag 35 (fortroligt) (forhandlingsdirektiver for en EU-USA-frihandelsaftale) (papiromdelt på KOM (2013) 0136 – bilag 3, dfto.ft.dk)

KOM (2013) 0136 – bilag 4 (meddelelse om lancering af en offentlig høring om EU-USA-frihandelsaftalen)

KOM (2013) 0136 – bilag 5 (henvendelse af 30/4-14 fra Forbrugerrådet vedr. EU-USA-frihandelsaftale)

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 1

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 2

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 3

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 4

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 5

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 6

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 7

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 8

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 9

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 10

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 11

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 12

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 13

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 14

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 15

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 16

KOM (2013) 0136 – svar på spørgsmål 17

EU-note (13) – E 10 (note af 14/2-14 om TTIP – verdens største frihandelsaftale)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 76 (side 109, senest behandlet i EEU 11/10-13)

EUU alm. del (13) – bilag 9 (side 1591, samråd vedr. EU-USA frihandelsaftale 10/9-13)

EUU alm. del (12) – bilag 472 (side 1393, behandlet i EEU 7/6-13)

EUU alm. del (12) – bilag 395 (side 1122 FO, forhandlingsoplæg forelagt EEU 8/5-13)

Handels- og udviklingsministeren: Der er også lagt op til en drøftelse af status for frihandelsforhandlingerne med USA. Der har indtil videre været afviklet i alt fire forhandlingsrunder. Den seneste runde fandt sted i Bruxelles i marts. Den næste forhandlingsrunde forventes afholdt i Washington i maj.

Indtil videre har forhandlingerne især været koncentreret om at nå til enighed om de overordnede principper og rammer for de videre forhandlinger. Det indebærer bl.a. nogle relativt tekniske diskussioner om, hvordan man bedst angriber forhandlinger om markedsåbninger på området for tjenesteydelser an. Det indebærer også drøftelser af, hvordan man kan etablere et styrket samarbejde om regulering og afviklingen af tekniske handelshindringer på de vigtigste områder for vores samhandel. Derudover er der også blevet udvekslet et første tilbud på toldsatser. Det vil muligvis blive fulgt op af en udveksling af reviderede tilbud på toldsatser inden sommerpausen.

Jeg forventer, at handelskommissæren vil give en orientering om, hvordan han vurderer forhandlingerne og de foreløbige resultater. På det grundlag er det også min forventning, at kommissæren vil orientere om de videre perspektiver for forhandlingerne indtil skiftet af den nuværende Kommission. Der er ingen tvivl om, at ambitionsniveauet fortsat er højt i Kommissionen. Målet er at bringe forhandlingerne så langt frem som muligt, inden den nuværende Kommission udskiftes. Jeg havde under mit nylige besøg i Washington lejlighed til at drøfte status for frihandelsforhandlingerne med bl.a. den amerikanske chefforhandler, Michael Froman. Samtalerne bekræftede, at ambitionsniveauet også fortsat er højt på amerikansk side.

Ud over en status for forhandlingerne og de videre skridt er det min forventning, at handelskommissæren vil orientere om den offentlige høring, som Kommissionen har taget initiativ til, vedrørende brugen af investor til stat-tvistbilæggelse. Det er et emne, som er genstand for en ganske omfattende interesse ikke bare her i landet, men også i en række andre medlemslande. Det er kun godt og sundt med en bredt forankret debat om så vigtige emner. Vi skal sikre, at det sker på det bedst muligt oplyste grundlag. Derfor støtter jeg også, at Kommissionen har taget initiativ til den offentlige høring.

Fra dansk side vil vi fortsat bakke op om Kommissionens bestræbelser på at forhandle en ambitiøs frihandelsaftale på plads med USA inden for rammerne af de klare retningslinjer, som Rådet har givet Kommissionen. Her er det værd at minde om, hvorfor vi forhandler en frihandelsaftale med USA. Den vil levere konkrete velstandseffekter som med al frihandel, den vil styrke det vigtige transatlantiske bånd, og endelig vil den være med til at fremtidssikre vores økonomiske og sociale samfundsmodel i en verden under hastig forandring.

Jakob Ellemann-Jensen takkede for påmindelsen om, hvor vigtig EU-USA-frihandelsaftalen er for vækst og beskæftigelse. Den bør have højeste prioritet, og han var tilfreds med, at det havde ministerens bevågenhed.

Christian Juhl sagde, at Enhedslisten og en bred kreds af civilsamfundsorganisationer siden september havde forsøgt at råbe vagt i gevær over aftalens ISDS-bestemmelser, som vil beskytte de multinationale virksomheders indtjeningsmuligheder på bekostning af bredere samfundsmæssige hensyn. Op til dette møde havde udvalget fået en opfordring fra en række bekymrede civilsamfundsorganisationer til, at ISDS-bestemmelserne helt pilles ud af forhandlingerne. Og både den tyske, den franske og den hollandske regering

har udtrykt bekymring over dem. Maner det ikke til eftertanke hos den danske regering? Han mente, regeringen havde lagt sig på erhvervslivets jubelagtige linje, tilsyneladende uden bekymring for de omfattende konsekvenser, som civilsamfundsorganisationer på begge sider af Atlanten advarer imod. Til forespørgselsdebatten den 14. maj håbede han, man kunne få en mere grundig debat, men han ville gerne høre den nye ministers syn på sagen. Christian Juhl henviste til den meget grundige gennemgang, som bl.a. Corporate Europe Observatory stod bag, og fandt det vigtigt at tage bekymringen heri alvorligt for ikke at ende i en ret uoverskuelig situation.

Formanden spurgte om, hvad det konkret betyder, når ministeren kalder ambitionsniveauet i forhandlingerne højt. Bliver ambitionerne indfriet? Er der fremdrift? Hvad har ministeren at have sin optimisme i? Det fremgår af samlenotatet, at der endnu ikke foreligger egentlige udkast til kapitler, men hvornår forventer ministeren at man kan begynde at formulere indholdet? Sagen har optaget udvalget meget, men det er svært at få en fornemmelse af, om aftalen bliver til noget inden for en overskuelig fremtid.

Holger K. Nielsen fandt også henvendelsen fra en række ngo'er interessant at læse, men også svær at gennemskue. Han bad derfor om en kommenteret gennemgang af papiret fra regeringen.

Handels- og udviklingsministeren takkede Jakob Ellemann-Jensen for opbakningen. Han troede, at man i forhandlingerne kunne bruge erfaringerne fra Canada, bl.a. hvad angår ISDS-bestemmelserne. Problemet i forhandlingsprocessen er, at man fra amerikansk side gerne vil have handelsaftalen med Asien på plads først. På sit møde med Michael Froman kunne ministeren dog høre, at han er fuldstændigt inde i forhandlingerne, og at Obama får ugentlige opdateringer om forhandlingerne. Alle arbejder på at få så meget som muligt på plads, inden Kommissionen skifter – og inden det amerikanske midtvejsvalg.

Ministeren svarede Christian Juhl, at han glædede sig over, at der kommer en høring, så man kan diskutere alle kritikpunkterne og vurdere tvistbilæggelsessystemet på den baggrund, måske også i udvalget. Også til forespørgselsdebatten får man lejlighed til at gå i detaljer. Selvfølgelig påvirker de ytre holdninger regeringen, men der er fornuft nok i at indbygge nogle forsikringer i aftalen om, at investeringer i andre lande ikke på et uretmæssigt grundlag bliver inddraget eller skadet, f.eks. ved ekspropriation. Det afgørende for regeringen er, at aftalen ikke begrænser staters mulighed for at regulere på legitime politikområder som miljø, sundhed, arbejdstagerrettigheder og forbrugerbeskyttelse. Diskussionen handler også om at sikre, at man stiller indenlandske og udenlandske investorer lige. I aftalen med Canada er der nogle forsøg på at definere, præcis hvornår tvistbilæggelsesnævnet kan bruges, så dets råderum ikke bliver for stort. Det vigtige for ministeren – og for Kommissionen, jf. dens mandat – var, at landene skal kunne regulere på de nævnte områder.

NOT **Handels- og udviklingsministeren** svarede Holger K. Nielsen, at regeringen gerne vil lave en kommenteret gennemgang af ngo'ernes papir.

Christian Juhl spurgte, om ikke regeringen lægger sig alt for tæt op ad erhvervslivets interesser og nedvurderer de almene samfundsmæssige interesser. Ministeren vil gerne have regulering, men ngo'ernes advarsel drejede sig netop om at undgå, at erhvervslivet får ekstra rettigheder, ud over dem, de har i de enkelte lande, til at køre sager mod staterne. Der er eksempler på andre situationer end lige ekspropriering, hvor virksomheder mener de har krav på erstatning, hvis samfundet ændrer sig. Hvis man ønsker et samfund, hvor almene interesser har forrang for snævre erhvervsinteresser, burde det mane til eftertanke.

Formanden ønskede sig i modsætning til Christian Juhl fremdrift i forhandlingerne. Hun ville gerne vide, om man vil kunne se et konkret udbytte af det sidste års forhandlinger, inden Kommissionen går af.

Christian Juhl påpegede igen, at ISDS-mekanismerne bør tages ud af aftalen. De er et nyt element i aftalen og kan sagtens undværes. Enten bør man afvise dem eller også være meget kritisk over for, hvordan de kommer til at fungere. Man burde lytte til civilsamfundets ekspertise.

Handels- og udviklingsministeren mente ikke, det var korrekt, at regeringen kun varetager erhvervslivets interesser. Regeringen vil gerne have aftalen, fordi den gavner Danmark og dansk beskæftigelse. Det er en klar forudsætning – og centralt i Kommissionens mandat – at det fortsat skal være muligt at regulere på legitime politikområder og at bevare et højt niveau og høje standarder inden for miljø, sundhed, arbejdstagerrettigheder og forbrugerbeskyttelse. Det er uden for diskussion, og der kommer ikke til at blive nogen aftale, hvis den overhovedet anfægter de muligheder. Det er både Danmark og de andre europæiske lande bevidste om. Aftalen vil fremme danske offentlige interesser ved at give mere handel og bedre afsætningsmuligheder i USA for danske virksomheder. Beregninger viser, at det kan indbringe op til 14 milliarder kr., og det er meget for Danmark. Man har erfaring med den slags bestemmelser: EU har 1.400 af dem, og Danmark har 40 i sine nuværende handelsaftaler. I disse tilfælde er det ikke handelspartnerne, der har brugt dem, men europæiske selskaber, hvis interesser er blevet anfægtet. Ministeren mente, der var god fornuft i den type aftaler, men de skulle bruges til det, de er beregnet til: at man modtager erstatning, hvis man uretmæssigt får inddraget investerede midler. Man skal ikke kunne forhindre regulering på essentielle politikområder, gentog ministeren, og fremhævede Canadaaftalens bestemmelser på området, som definerer, i hvilke tilfælde man kan rejse denne type sager.

Ministeren svarede formanden, at det var svært at sige, hvad man når, inden den nye Kommission træder til, for der er ingen køreplan for forhandlingerne. Han håbede, at toldsatserne kunne nå at komme på plads. Man forventer et tilbud herom inden sommer.

Christian Juhl spurgte igen, om man ikke kunne blive enige om, at det var erhvervslivets interesser, der blev varetaget. Det kunne man måske diskutere videre den 14. maj. Han spurgte afslutningsvis, om ministeren havde taget kontakt til den tyske, den franske og

den hollandske regering, som deler græsroddernes bekymring. Ellers ville han opfordre til det.

Handels- og udviklingsministeren gentog, at han var tilfreds med, at der kommer en høring om ISDS-bestemmelserne, så alle kritiske røster kan komme frem. Og hvis der kommer noget frem, som giver anledning til at revurdere dem, gør man selvfølgelig det. Indtil videre mente han bare ikke, der var grundlag for at kalde det en dårlig idé at lave en aftale, der sikrer investeringer på begge sider af Atlanten, så længe man kan regulere på essentielle politikområder. Ministeren havde talt om det med den tyske handelsminister og var også i kontakt med Frankrig og Holland. Der bliver ikke draget nogen konklusion, før høringsprocessen er overstået. Og der ville også blive lejlighed til at drøfte det i forespørgselsdebatten.

4. WTO: Dohaudviklingsrunden, herunder grøn handelsliberalisering

– *Politisk drøftelse/ Rådskonklusioner/Forhandlingsdirektiver*

Rådsmøde 3311 – bilag 1 (sammenotat side 10)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (13) – bilag 188 (side 292, senest behandlet i EEU 29/11-13)

Handels- og udviklingsministeren: Jeg regner med, at vi vil drøfte arbejdsprogrammet for de kommende forhandlinger i WTO om Doharunden efter gennembruddet under ministerkonferencen på Bali i december. For første gang i WTO's historie opnåede vi som bekendt enighed om en multilateral handelsaftale. Den består af tre udvalgte dele fra den samlede Dohaudviklingsdagsorden: Handelslettelse, udvalgte landbrugsemner og et antal udviklingsemner. Handelslettelsesdelen er den globalt set vigtigste af de tre. På Bali bekræftede WTO-medlemmerne også på ny deres opbakning til Dohaudviklingsrunden. Og det blev besluttet, at man inden for et år skulle udarbejde et klart defineret arbejdsprogram for de øvrige emner i runden. Jeg forventer, at vi skal drøfte status og EU's indspil i arbejdet med programmet.

Regeringen støtter WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn mod protektionisme. Og regeringen ser gerne, at EU går aktivt ind og spiller en konstruktiv rolle i de kommende vanskelige forhandlinger om programmet. Vi bør sigte mod et balanceret og realistisk arbejdsprogram. Det bør inddrage landbrug, industrivarer og tjenesteydelser og skal kunne danne grundlag for en samlet afslutning af Doharunden til fordel for alle WTO-medlemmer, særlig udviklingslandene med fokus på de mindst udviklede lande. Regeringen støtter i den forbindelse, at kommende forhandlinger finder sted på basis af nye tekster, som tager højde for erfaringerne fra tidligere forhandlinger.

Det oprindelige Dohamandat indeholder også en målsætning om at nedbringe told og handelshindringer på grønne produkter. Det er en vigtig prioritet for regeringen, som vi har kæmpet for internt i EU. Det kan gavne klimaet og miljøet og samtidig bidrage til eksport, økonomisk vækst og arbejdspladser. Det er også en dagsorden, der efter Baliaftalen har fået ny vind i sejlene. EU og 13 andre WTO-medlemmer udsendte i januar en erklæring om grøn handelsliberalisering. Erklæringen slår fast, at man vil gøre klar til forhandlinger om en såkaldt plurilateral aftale om grøn handelsliberalisering inden for rammerne af WTO. Det er et meget vigtigt skridt.

Der ventes på rådsmødet vedtaget rådskonklusioner og forhandlingsdirektiver som grundlag for EU's deltagelse i kommende forhandlinger. De kan formentlig indledes allerede i løbet af sommeren eller det tidlige efterår. Der ventes generel støtte til rådskonklusionerne og forhandlingsdirektiverne fra medlemslandene. Fra dansk side bakker vi op om indledning af forhandlingerne om en ambitiøs aftale om grøn handelsliberalisering hurtigst muligt.

5. Status for EU's forhandlinger om økonomiske partnerskabsaftaler (EPAer) med regioner af udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet

– Politisk drøftelse

KOM (2007) 0717, KOM (2011) 0598

Rådsmøde 3311 – bilag 1 (sammenfatning side 13)

Vedtagelse V 41 (om EU's handelsaftaler med ulandene af 24/1-07)

Vedtagelse V 62 (om AVS-landenes udvikling af 21/5-08)

EU-note (072) – E 12 (EU note af 18/12-07 vedr. økonomiske partnerskabsaftaler)

Udvalgsmødereferat:

EUU alm. del (12) – bilag 129 (side 367 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 23/11-12)

Handels- og udviklingsministeren: Jeg forventer, at Rådet vil vende status for forhandlingerne mellem EU og partnerskabslandene i Afrika, Vestindien og Stillehavet om de såkaldte økonomiske partnerskabsaftaler, EPA'erne.

Formålet med EPA'erne er at skabe de nødvendige forudsætninger for øget samhandel og investeringer og at fremme partnernes inddragelse i international handel og sikre øget regional integration med sigte på vækst og fattigdomsbekæmpelse. Det er ikke nogen hemmelighed, at EPA-forhandlingerne har kørt i årevis og været vanskelige. EPA-forhandlingerne med de regioner, der i dag nyder godt af en gunstig markedsadgang forbundet med den såkaldte MAR-forordning, fortsætter frem imod, at deres gunstige markedsadgang bortfalder pr. 1. oktober 2014. Det har fordret intensivering af forhandlingerne og et behov for, at der udvises fleksibilitet på begge sider af forhandlingsbordet.

I december 2013 skrev mine forgængere, handels- og europaministeren og udviklingsministeren, et brev til Kommissionen sammen med en gruppe af ligesindede EU-lande. Brevet opfordrede til, at der fra EU's side blev udvist mere fleksibilitet. Siden er der i januar i år på teknisk niveau opnået enighed om en EPA mellem EU og det vestlige Afrika (ECOWAS). Dette gennembrud, der dog skal bekræftes politisk, giver håb om, at der også kan ske fremgang i forhandlingerne med landene i det østlige Afrika (EAC) og det sydlige Afrika (SADC).

Regeringen støtter EU's forhandling og indgåelse af EPA'er, der er fleksible og udviklingsvenlige og samtidig i overensstemmelse med EU's forpligtelser i WTO. Det er regeringens vurdering, at EU i forhandlingerne med ECOWAS netop udviste den nødvendige fleksibilitet. Derfor støtter regeringen Kommissionens bestræbelser på at finde tilsvarende kompromiser med de øvrige regioner.

Jakob Ellemann-Jensen mente, at målsætningerne for EPA'erne var gode og nødvendige for at skabe den vækst, der skal til, for at udviklingslandene kan trække sig selv ud af fattigdom. Men hvad mente ministeren med øget fleksibilitet? Betød det noget for de betingelser, man stiller, eksempelvis på menneskerettighedsområdet?

Christian Juhl anerkendte regeringens opfordring til at øge fleksibiliteten, men ville også opfordre til at tage afstand til MAR-fordningen, som han mente var bøllemetoder. Han

mente ikke, at EPA-forhandlingerne var rimelige. Først og fremmest handler de om at tilgodese det europæiske erhvervsliv, og de burde efter hans mening indstilles. Et reelt partnerskab med udviklingsvenlige aftaler ville tage udgangspunkt i befolkningens interesser, ikke erhvervslivets – det havde Christian Juhl troet var en selvfølge for så visionær en minister.

Handels- og udviklingsministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at der ikke var tale om at slække på betingelserne. Den fleksibilitet, der er brug for i Kommissionens forhandlinger med SADC og EAC, har f.eks. at gøre med deadlines for MAR-aftalerne.

Ministeren svarede Christian Juhl, at EPA'erne selvfølgelig skal være til fordel for udviklingslandene, men også for Europa. Aftalen med ECOWAS var i sit udgangspunkt meget fornuftig, og det tilkendegiver de vestafrikanske lande også. Kan man bruge den som model for nogle af de andre aftaler, vil det være positivt. Det er også derfor, regeringen opfordrer Kommissionen til at være fleksibel.

Christian Juhl ønskede sig en udviklings- og handelsminister frem for en handels- og udviklingsminister – udvikling bør have højeste prioritet, ikke egen fortjeneste. Man har med bøllemetoder som MAR-fordningen sat udviklingslandene kniven for struben. Europa har på grund af kolonialiseringen et hovedansvar for udviklingslandenes situation, og det ville være uanstændigt at frasige sig en forpligtelse over for dem. Derfor skal Europa være mere ordentlig og visionær. Han så helst, at forhandlingerne blev sat i stå, indtil man vil tage udgangspunkt i befolkningernes behov, ikke det europæiske erhvervslivs.

Handels- og udviklingsministeren gentog, at hans udgangspunkt som udviklings- og handelsminister var, at aftalerne både skal gavne udviklingslandene og EU. Det er jo en handelsaftale. Med ECOWAS-aftalen, som de vestafrikanske lande jo også er tilfredse med, er man gået foran. Han håbede, at forhandlingerne om aftalerne med det sydlige og det østlige Afrika kunne indebære samme åbenhed og fleksibilitet. Såvel hans egen indstilling som Kommissionens mandat indebærer, at man skal tage hensyn til udviklingslandene, og det levede ECOWAS-aftalen op til.

Christian Juhl mente ikke, at EU gør en god figur, når man blander handel og udvikling så tæt sammen og så entydigt lægger op til, at EU skal have økonomiske fordele af aftalen. Der skal retfærdighed og balance til, hovedformålet må være at skabe en mere lige verden. Det behøver ikke at gavne europæisk erhvervsliv, Europa har efter hans mening stadig en regning at betale.

Handels- og udviklingsministeren gentog, at handelsaftalerne selvfølgelig skal være til fordel for de afrikanske lande, som i langt højere grad efterspørger at få adgang til europæiske markeder end traditionel udviklingsbistand. Det er udgangspunktet for forhandlingerne. Men det kan ikke undgås, at en handelsaftale også gavner EU. Der er ingen tvivl om, at Afrika kan få stor glæde af aftalerne, hvis de bliver skruet rigtigt sammen, det er ECOWAS-aftalen et eksempel på.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Samråd med handels- og udviklingsministeren vedr. samrådsspørgsmål H om konflikt mellem EU og Norge om høje norske toldsats

EUU alm. del (13) – samrådsspørgsmål H

Samrådsspørgsmål H:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilke skridt den danske regering har taget for at få løst konflikten mellem EU og Norge om høje norske toldsats på visse oste-, kød- og blomsterprodukter.”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Eva Kjer Hansen (V).

Formanden sagde uddybende, at anledningen til samrådsspørgsmålet var et møde, som Europaudvalget havde med statsråd Vidar Helgesen fra Norge, hvor disse ting blev drøftet. Hende bekendt var der forestående forhandlinger om EØS-aftalen, og derfor syntes hun, det ville være rigtigt nu at få at vide, hvad man gør fra dansk side for at få nogle mere fornuftige aftaler med Norge.

Handels- og udviklingsministeren: Jeg vil først redegøre kort for sagen, der efterhånden er halvandet år gammel, og som Folketinget løbende har været opmærksom på. Dernæst vil jeg fortælle om den danske regerings indsats for at finde en eventuel løsning. Jeg vil gerne understrege, at denne sag fortsat har regeringens store opmærksomhed. Jeg tror, de fleste af Folketingets partier kan blive enige om, at Norge bør trække toldforhøjelserne tilbage.

Samrådsspørgsmålet dækker sådan set over to parallelle sager, som vi dog langt hen ad vejen har behandlet under et. Toldsagen startede med, at det norske toldvæsen i efteråret 2012 besluttede at omklassificere visse typer af hortensia fra en toldkategori til en anden. Det betød, at tolden steg fra 0 pct. til 72 pct. Det skete med den begrundelse, at det var en administrativ fejl, at disse typer hortensia tidligere ikke havde været toldbelagte. Som jeg forstår det, har de tidligere skelnet mellem hortensiaer til indendørs brug og hortensiaer til udendørs brug, og nu er det alle hortensiaer, der får en toldsats på 72 pct. Senere på året besluttede den tidligere norske regering ligeledes at forhøje toldsatsene på en række oste- og kødprodukter gennem en omlægning fra kilo- til procenttold. Den politiske debat i Norge har vist, at der her var tale om et tiltag, som tjener nationale landbrugs- og fødevarerpolitiske interesser. Både den tidligere og den nuværende norske regering fastholder, at omklassificeringen af hortensia er en rettelse af en tidligere fejlklassificering og således ikke kan kaldes et protektionistisk tiltag. Anderledes forholder det sig med toldforhøjelserne på de berørte oste- og kødprodukter. Den nuværende norske regering var i rollen som opposition modstandere af den daværende regerings beslutning i 2012. Denne position har Høyre og Fremskrittspartiet fastholdt efter valget i efteråret 2013, hvor det som bekendt lykkedes de to partier at danne en mindretalsregering.

Samhandelen mellem EU og Norge er reguleret af EØS-aftalen, som jo inkluderer Norge, Island og Liechtenstein i EU's indre marked. Derfor er toldforhøjelserne egentlig en sag mellem EU og Norge. Det er således ikke kun Danmark, der er berørt af toldforhøjelser-

ne. Ifølge EØS-aftalens artikel 19 skal parterne fortsætte bestræbelserne på at liberalisere handel inden for landbrug. Når Norge indfører en forøget toldbeskyttelse for visse landbrugsvarer, er vores og EU's påstand, at det ikke er i overensstemmelse med ånden i EØS-aftalen. Men da artiklen desværre er lidt løst formuleret – og eksempelvis er uden specifikke frister for, hvornår forhandlinger skal finde sted – har Norge ikke juridisk set overtrådt aftalen. Den tidligere norske regering hævdede, at landbrugshandelen overordnet set var blevet liberaliseret. Derfor forbeholdt Norge sig ret til at beskytte enkelte sensitive produkter.

Heller ikke i forhold til WTO er der juridisk set problemer. Norge holder sig inden for sine forpligtelser. Fra dansk side har vi fra starten ment, at toldforhøjelserne på oste- og kødprodukterne og på hortensia er et forkert og uacceptabelt protektionistisk signal fra Norge, som ellers traditionelt er fortalende for frihandel. I en krisetid har vi behov for mere frihandel – ikke mindre. Men vores utilfredshed med toldforhøjelserne bunder ikke kun i principper. Toldforhøjelserne har også konkrete negative konsekvenser for Danmarks eksport til Norge og for danske producenter.

Derfor har den danske regering lige siden annonceringen af toldforhøjelserne været særdeles aktiv i sagen. Vi har sikret, at Kommissionen presser Norge hårdt og ikke efterlader tvivl om, at det er et samlet EU, der er utilfreds med Norges ageren i sagen. Regeringen har herudover benyttet enhver lejlighed til at tage sagen op bilateralt med den norske regering. Nordmændene har også bemærket regeringens udmeldinger i pressen om sagen. Folketinget har af en række omgange været informeret om, hvad vi har foretaget os i sagen. På EU-siden har den tidligere handels- og investeringsminister i 2013 haft en brevsveksling med landbrugskommissær Ciolos med henblik på at sikre EU's fortsatte opmærksomhed på sagen. Og EU er opmærksom. Barroso har eksempelvis taget sagen op med den daværende norske statsminister Jens Stoltenberg. Og Kommissionen benytter fortsat enhver lejlighed til at gøre nordmændene opmærksomme på EU's utilfredshed med sagen. Regeringen arbejder også for at sikre, at EU sender et klart budskab til Norge i forbindelse med EØS-rådsmøderne. Vi har allerede sørget for, at EU på det kommende EØS-rådsmøde den 13. maj endnu engang gør det tydeligt over for Norge, at hele EU er særdeles utilfreds med toldforhøjelserne. Det gælder også dem på hortensia. Vi har som sagt også opbygget og opretholdt et stærkt pres på skiftende norske regeringer på bilateralt niveau. Ministrene på handelsområdet, udenrigsministeren og statsministeren har eksempelvis rejst sagen over for den norske regering i løbet af de seneste år.

Tiltrædelsen af en ny norsk regering i efteråret 2013 signalerede begyndelsen på en ny fase i sagen. Som jeg nævnte tidligere, var de nye norske regeringspartier Høyre og Fremskrittspartiet modstandere af toldforhøjelserne på oste- og kødprodukterne, mens de var i opposition. I oktober var den daværende handels- og europaminister i Oslo og havde en række møder med nogle af de nytiltrådte norske ministre. Han understregede ved den lejlighed den danske regerings fortsatte utilfredshed med toldforhøjelserne over for såvel udenrigsminister Børge Brende som statsråd Vidar Helgesen, der har særligt ansvar for EU- og EØS-sager. Budskabet fra dansk side var, at vi håbede den nye norske regering ville tilbagetrække de toldforhøjelser på oste- og kødprodukter, som de havde

været modstandere af som opposition. Men vi gjorde det også klart, at vi fortsat gerne så en omgørelse af den omklassificering af tolden på visse typer hortensia, som vi fra dansk side også er utilfredse med.

I november sidste år bekendtgjorde den norske regering så, at den ønskede at tilbagetrække toldforhøjelserne på de berørte oste- og kødprodukter. Desværre står det klart, at mindretalsregeringen ikke har flertal for den beslutning i det norske Storting. Derfor er vi indtil videre lige vidt, men den danske regering opretholder presset på Norge – både bilateralt og gennem EU. I januar i år sendte den daværende handels- og europaminister et brev til statsråd Vidar Helgesen, hvor han understregede, at regeringen fortsat kræver en tilbagetrækning af toldforhøjelserne. I marts tog udenrigsministeren sagen op med statsråd Helgesen på et møde i København. Og så sent som i mandags tog jeg selv sagen op med den norske næringsminister Monica Mæland, som jeg mødtes med i København. Desværre er der ingen nye udmeldinger eller ændringer i den parlamentariske situation.

Hvad er så udsigterne? Hvorvidt det lykkes at få Norge til at tilbagetrække toldforhøjelserne afhænger i sidste instans af det norske Storting. Vi må tage til efterretning, at et flertal af partierne i Stortinget støtter de protektionistiske tiltag på de berørte oste- og kødprodukter, selv om regeringen er imod. For så vidt angår omklassificeringen af hortensia fastholder den nye regering desværre ligesom den gamle, at omklassificeringen var en rettelse af en administrativ fejl. På den baggrund er der nok ikke grund til at være decideret optimistisk. Men det betyder bestemt ikke, at vi skal opgive muligheden for at finde en løsning. Den nye norske regering har meldt klart ud, at den opprioriterer samarbejdet med EU, herunder gennem EØS-samarbejdet. En tilbagetrækning af toldforhøjelserne på de berørte oste- og kødprodukter samt hortensia vil være en fin anledning til at demonstrere den opprioritering i praksis. Det har vi og EU gjort nordmændene opmærksomme på. Vi fortsætter med at presse Norge, og jeg kan forsikre udvalget om, at vi fortsat vil rejse sagen på bilateralt niveau og i EU, og vores budskab i denne sag har ikke været og vil ikke være til at misforstå: Vi vil have toldforhøjelserne trukket tilbage. Den linje holder vi fast i.

Formanden takkede ministeren for den klare melding om de gode intentioner, men havde alligevel en række spørgsmål: Hvad bliver der konkret gjort for at presse Norge ud over at rejse spørgsmålet ved enhver anledning? Er der nogen modforanstaltninger eller sanktioner på tale? Og hvori består Kommissionens pres? Hvordan kommer kritikken til at blive fremlagt på EØS-rådsmødet den 13. maj? Vil Kommissionen understrege, at situationen er utilfredsstillende, eller vil ministeren selv holde et indlæg? Hvad vil man i så fald sige til Norge? Og hvilke lande er allierede i sagen? Var det rigtigt forstået, at forhandlingerne om EØS-aftalen snart skulle i gang? Hvilke betingelser har regeringen og Kommissionen i så fald tænkt sig at stille?

Christian Juhl nævnte en plakate, der hang ved indgangen til Rigsarkivet, som annoncerer deres udstilling om Norges løsrivelse fra Danmark. Her kaldes begivenheden for "katastrofen i 1814". Sådan ser det officielle Danmark åbenbart på Norges selvstændighed, men det gjorde Christian Juhl ikke; han mente, det var godt for Norge at få sin selvstæn-

dighed. Nu bruger man den så til at vælge nogle andre linjer, end Danmark bryder sig om. Men hvad koster det egentlig Danmark? Det ville være rart at vide, før man begynder at diskutere sanktioner. Han regnede ikke med, at man skulle indføre et sanktionsregime over for Norge, som man har et godt samarbejde med. Christian Juhl havde også deltaget i mødet med Vidar Helgesen og syntes ikke, der var noget, der tydede på, at der kom ret meget ud af den snak. Det samme havde gjort sig gældende til et møde under Nordisk Råds samling, og det var da hyggeligt at tale sammen, men troede ministeren, der ville komme noget ud af det?

Handels- og udviklingsministeren håbede ikke, der var tvivl om, at regeringen har været særdeles aktiv både med at få aktiveret EU og på bilateralt niveau. Det er sådan, det foregår i et demokrati, når man forhandler mellem landene. Man presser på politisk og diplomatisk, og der findes ingen trylleformularer. I virkeligheden har Norge ikke forbrudt sig mod hverken WTO- eller EØS-aftalerne, så man har ingen hammer at komme med. Man lægger det maksimale pres, man kan. Hvis formanden havde gode råd, var de velkomne. Han syntes vitterligt, der var gjort meget i sagen, og at man fastholder presset. Man måtte have i mente, at den norske regering ikke har flertal i Stortinget for at ophæve kødtolden, ikke endnu, men der er en klar tilkendegivelse fra regeringen, om at de er enige med Danmark og EU. Det er et skridt på vejen. Man måtte være varsom med at optrappe til toldkrig. Eksempelvis skal man ikke sætte indtægterne fra at forarbejde norsk laks over styr. Man må tage de skridt, man kan tage inden for rammerne af det nordiske samarbejde, og det er det, regeringen gør. Den bruger de redskaber, den har til rådighed. Den 13. maj vil Kommissionen, ikke Danmark, forhandle med Norge, og han forventede, at den vil rejse det over for Norge nok en gang. Regeringen forsøger i EØS-kredsen og andre sammenhænge at aktivere partnerlandene i EU. Der er f.eks. tæt kontakt med Holland, som også er ramt af toldforhøjelserne.

Ministeren svarede Christian Juhl, at det var svært at udrede et præcist tal, men branchen melder, at det betyder nedgang for en lang række virksomheder. Nogle virksomheder har jo specialiseret sig i bestemte typer hortensia netop til det norske marked, de rammes selvfølgelig hårdt. Og kød og ost er jo primære eksportprodukter, som rammes af en toldforhøjelse på op til 277 pct. Så der er ikke tvivl om, at det har økonomiske konsekvenser.

Formanden var glad for, at Norge ikke får lov at slippe. Det forstod hun sådan, at ministeren vil fastholde sit pres og sit krav om ændringer til Norge. Hun håbede, at ministerens bemærkning om laks var ment som et eksempel på, at der også kunne komme andre ting i spil. Ministeren forventede, at Kommissionen ville rejse sagen på mødet den 13. maj – vil det sige, at regeringen vitterlig ikke ved, om Kommissionen vil rejse sagen? Det gjorde hende usikker på regeringens indsats. Hun bad om et klart svar på, hvordan mødet bliver forberedt. Hun gentog også sit spørgsmål om, hvorvidt EØS-aftalen skal genforhandles nu, og om hvilke krav man i så fald vil stille. Hvordan samarbejder Danmark og Holland?

Christian Juhl mente ikke, at det økonomiske tab kunne være så stort, når man ikke kendte tallet. Han spurgte, om ikke hortensiaerne er importeret fra andre lande, inden de videresælges til Norge, og om det så ikke er rimelig overskueligt, når det ikke drejer sig om egentlig produktion i Danmark. Ost og kød er vel produceret i Danmark.

NOT Handels- og udviklingsministeren var ked af, hvis han havde udtrykt sig uklart. Han gentog, at sagen vil blive rejst af Kommissionen på mødet den 13. maj. Det holder Danmark Kommissionen op på, men det behøver man egentlig ikke, for den er selv meget opmærksom på sagen. Hvad angår laks, havde han bare ment, at hvis man indledte en toldkrig med Norge, kunne Norge finde på at forhøje tolden på laks til stor ulempe for danske virksomheder. Han troede ikke, det var hensigtsmæssigt selv at gå ind på den protektionistiske linje. Han ville vende tilbage skriftligt med oplysninger om kontakten mellem Danmark og Holland. Han svarede Christian Juhl, at det økonomiske tab ikke umiddelbart kan gøres op, men han ville gerne gøre forsøget. Hortensiaerne er bl.a. produceret på de fynske gartnerier.

Formanden ville stille nogle skriftlige spørgsmål i forlængelse af samrådet. Afslutningsvis spurgte hun, om EØS-forhandlingerne var i gang.

Handels- og udviklingsministeren svarede, at det var de ikke.

Formanden spurgte om, hvornår forhandlingerne ville gå i gang.

NOT Handels- og udviklingsministeren tilbød at besvare spørgsmålet skriftligt.

L Punkt 5. Eventuelt

Udg. Punkt 6. Samråd med udenrigsministeren vedr. samrådsspørgsmål G om GAC-frokostdrøftelse vedr. subsidiaritet og nationale parlamenter

EUU alm. del (13) – samrådsspørgsmål G